ՃԱՌ

ՇԱՐԼ ՕՏԻԿԻ

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ ՍԵՒՐԻ

23 Յունիս, 1958

Միայն հիւրասիրութեան օրէնքներու տիտղոսն է որ զիս կ՚արտօնէ նախագահելու այս տարի Պարկեւաբաշխութեան հանդէսին Հայ Վարժարանին մէջ. բայց, յարգելի Տեսուչ, երբ իմ մօտ եկաք այս պատիւը ինծի տալու, ես չվերակոչեցի, մերժելու համար, համբաւը եւ կարեւորութիւնը իմ նախորդներուն, Լամարթին, մեծ բանաստեղծ, փառաւոր նախարար որ «Կ՚երգէր ինչպէս մարդը ներշնչէ», եւ աւելի քան դար մը առաջ, ձեր Հաստատութեան վրայ արձակեց իր սլացիք տաղանդին քանի մը նշոյլներէն, եւ այսպէս շարունակուեցաւ, շարքը այս վերջին տարիներուն նոյն անձնաւորութիւններու, ինչպէս՝ Ծովակալ Ֆենար, որ վաղանցուկ կերպով տեսայ էլ–Պիարի պատշգամին վրայ, ուր ընկճուած Ֆրանսայի բախտը կը խաղար սխալ թուղթերուն վրայ, եւ Նախագահ Մոնսերվիլ, որուն քաղցր յան օգտուիլ այս իրաւունքէն, Միջին դարու համալսարաններու նման՝ ան իր դռները կը բանայ անոնց, որպէսզի ազատ մտայնութենէ մը ընձուղի վերածնունդի բոցերը։

Չեմ ուզեր յիշատակել հոս, ուրիշ շատերէն, այն ամէն ինչ որ Ֆրանսան ձեր համայնքին կը պարտի։ Այնքան ճիգեր, այնքան զոհողութիւններ որ միասին կատարեցինք՝ ունայն պիտի չըլլան եթէ անոնք ձգտին բարեկամութիւնը կնքելու մեր երկու ժողովուրդներուն՝ մեր պսակաւորներու անձին մէջ։ Թող ներուի ինձ ըսելու նաեւ թէ որքան երջանիկ եմ կարենալ հաստատել հոս այն փարումը՝ որ բովանդակ Ակադեմիան կը տածէ այս վարժարանի բարօրութեան համար, եւ դառնալու, խօսքերս վերջացնելու համար, դէպի այս պատանիներուն՝ որոնց տօնը կը կատարենք այսօր։

Ձեզմէ ոմանք երկար եւ դժուարին ուսումներու վախճանը կը տեսնեն։ Ամէնքդ ալ հոն պիտի հասնիք ուշ կամ կանուխ։ Դժուարին վայրկեան մըն է, վասնզի այն ատեն պիտի ուզեն ձեզմէ որ ըլլաք հպարտ եւ խոնարհ միանգամայն, որ ոչինչ մերժէք ձեր անցեալէն, այլ սակայն զերազանցել զայն յարգանքով եւ հասկացողութեամբ այն հոգեկան արժէքներուն՝ ուսկից կը բխին անոնք, եւ բովանդակ մարդկութեան ապագային հաւատքով։

Եթէ այս կրկնակի դասը հասկցուած է, ձեր ծնողները, ձեր դաստիարակները, Ֆրանսան ամբողջ, կըրնան ձեզմով երջանիկ ըլլալ։

Միայն հիւրասիրութեան օրէնքներու տիտղոսն է որ զիս կ՚արտօնէ նախագահելու այս տարի Պարկեւաբաշխութեան հանդէսին Հայ Վարժարանին մէջ. բայց, յարգելի Տեսուչ, երբ իմ մօտ եկաք այս պատիւը ինծի տալու, ես չվերակոչեցի, մերժելու համար, համբաւը եւ կարեւորութիւնը իմ նախորդներուն, Լամարթին, մեծ բանաստեղծ, փառաւոր նախարար որ «Կ՚երգէր ինչպէս մարդը ներշնչէ», եւ աւելի քան դար մը առաջ, ձեր Հաստատութեան վրայ արձակեց իր սլացիք տաղանդին քանի մը նշոյլներէն, եւ այսպէս շարունակուեցաւ, շարքը այս վերջին տարիներուն նոյն անձնաւորութիւններու, ինչպէս՝ Ծովակալ Ֆենար, որ վաղանցուկ կերպով տեսայ էլ–Պիարի պատշգամին վրայ, ուր ընկճուած Ֆրանսայի բախտը կը խաղար սխալ թուղթերուն վրայ, եւ Նախագահ Մոնսերվիլ, որուն քաղցր հեղինակութիւնը կը հովանաւորէ մեր ազգային ժողովներուն վրայ։

Ո՛չ, չթոյլատրեցի ես ինծի որ զարհուրիմ. խորհեցայ որ Սեւրը ձեզի ըսելիք եւ սորվեցնելիք ունէր. ընդունեցայ։

Թոյլ տուէք որ քանի մը բառերով ձեզի ներկայացնեմ այս Սեւրը, ուր դուք կը դրաւէք վաղեմի բնակարանը վերանորոգուած Պարոն Պակլէ տ՚Ալպէյէն, Նափոլէոնի աշխարհագէտը, սիրահար գծագրութեան եւ եգիպտագիտութեան։ Ձեր շրջակայքը յաճախուած է պատմական տուեալներով եւ երկու դարերու յուշերով. Պրեմպորիան բլուրը ձեզ կը հովանաւորէ. Շոլնը պանդոկի աւերակները ձեզի ցոյց կու տան այն քարերը՝ որոնք պաշտպանեցին Մարգիզուհի Փոմփատուրին ընտանիքները, որոնք ամփոփեցին Տիտրոյի վերջին չուն–